

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Primer semestre de 2018

Anna M. Pla Boix*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives relacionades amb usos lingüístics publicades al *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE) durant el primer semestre de 2018.

Paraules clau: Dret lingüístic; Estat espanyol.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE SPANISH STATE

Abstract

The text includes new regulations that affect the uses, the linguistic rights and the legal system of the language published in the Official Gazette of the Government of Spain during the first half of the year (between January and June 2018).

Keywords: Linguistic Law; Spanish State.

*Anna M. Pla Boix, professora agregada de dret constitucional, Universitat de Girona. anna.pla@udg.edu

Citació recomanada: Pla Boix, Anna M (2018). Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Primer semestre de 2018. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, (70), 203-206. DOI: [10.2436/rld.i70.2018.3220](https://doi.org/10.2436/rld.i70.2018.3220).

L'objectiu d'aquesta crònica legislativa se centra a analitzar, molt breument, les principals disposicions normatives d'incidència en matèria lingüística que s'han publicat al Butlletí Oficial de l'Estat (en endavant BOE), des de l'1 de gener fins al 30 de juny de 2018. Així doncs, el semestre estudiat s'insereix en un període d'inestabilitat política. I això perquè, com és sabut, l'1 de juny de 2018 el Ple del Congrés dels Diputats debat i aprova la moció de censura presentada contra el president del govern espanyol Sr. Mariano Rajoy, registrada a la Cambra per representants del partit socialista l'endemà de publicar-se la sentència condemnatòria pel cas Gürtel. Per [Reial decret 354/2018, d'1 de juny, es nomena el Sr. Pedro Sánchez, secretari general del PSOE, nou president de l'executiu](#).

Dit això, el buidatge de la producció normativa publicada al BOE durant aquest primer semestre de l'any permet asseverar, ja d'entrada, que el dret lingüístic no experimenta canvis significatius. De fet, les normes publicades al BOE d'incidència directa o tangencial en la regulació dels usos lingüístics són molt migrades, en els termes que s'analitzaran breument a continuació.

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

Durant el primer semestre de 2018 només s'aprova una sola norma amb rang de llei que estableix, al seu articulat, previsions lingüístiques tangencials. És el cas de la [Llei 3/2018, d'11 de juny, per la qual es modifica la Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea, per regular l'ordre europea d'investigació](#). El segon paràgraf del seu article únic modifica la dicció de l'article 7 de la Llei 23/2014, de 20 de novembre, intitulat "Emissió i documentació d'ordres i resolucions per a la seva execució a l'empara del principi de reconeixement mutu". Entre d'altres previsions, s'estableix que quan l'eficàcia d'una resolució penal espanyola requereixi la pràctica d'actuacions processals en un altre estat membre de la Unió Europea, si es tracta d'algun instrument de reconeixement mutu regulat a la pròpia Llei, l'autoritat judicial espanyola competent l'haurà de documentar en el formulari o certificat obligatori, que haurà de transmetre a l'autoritat competent de l'altre estat membre per tal que procedeixi a la seva execució. S'estableix, textualment, que "el certificat o el formulari s'han de traduir a la llengua oficial o a una de les llengües oficials de l'estat membre al qual s'adreça o, si escau, a una llengua oficial de les institucions comunitàries que hagi acceptat aquest estat, llevat que hi hagi disposicions convencionals que permetin, en relació amb aquest estat, la seva remissió en espanyol". S'afegeix, semblantment, que la resolució penal només serà objecte de traducció "quan ho requereixi l'autoritat judicial d'execució" i el cost de la traducció l'haurà d'assumir l'estat d'execució que la reclama, amb l'excepció de la resolució per la qual s'imposa una pena o mesura privativa de llibertat que regula el títol III de la norma.

Val a dir que aquesta disposició legal també modifica l'article 50 de la Llei 23/2014, de 20 de novembre, intitulat "Detenció i posada a disposició de l'autoritat judicial". El quart paràgraf diu, textualment i entre d'altres previsions, que la persona detinguda "ha de ser informada per escrit de manera clara i suficient, i en un llenguatge senzill i comprensible, del seu dret a la renúncia a l'advocat a l'estat d'emissió, sobre el contingut d'aquest dret i les seves conseqüències, així com de la possibilitat de la seva revocació posterior".

2 Succinta revisió de les normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Apuntàvem suara que les disposicions normatives d'incidència en dret lingüístic publicades al BOE durant el primer semestre de l'any 2018 són molt migrades. En el que concerneix singularment les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació n'identifiquem i n'analitzem succintament les més significatives, i les distingim per àmbits.

En el que concerneix l'àmbit educatiu, pot ressenyar-se l'aprovació de l'Ordre ECD/42/2018, de 25 de gener, per la qual es determinen les característiques, el disseny i el contingut de l'avaluació de batxillerat per a l'accés a la universitat, les dates màximes de realització i resolució dels procediments de revisió de les qualificacions obtingudes pel curs 2017/2018. Inclou diverses previsions relatives al règim d'avaluació de matèries lingüístiques als articles 3, 4, 6 i 10.¹ Igualment destacable és [l'Ordre ECD/65/2018, de 29 de gener](#),

¹ Per a una ampliació, vegeu [BOE núm. 23, de 26 de gener de 2018](#)

[per la qual es regulen les proves d'avaluació final de l'educació secundària obligatòria pel curs 2017/2018](#). Diversos preceptes, més concretament els articles 3, 5, 6 i 11, regulen l'avaluació de les competències lingüístiques.

En l'àmbit de l'Administració pública, destaca l'aprovació del [Reial decret 128/2018, de 16 de març, pel qual es regula el règim jurídic dels funcionaris d'Administració local amb habilitació de caràcter nacional](#). L'article 22, intitulat "Primera destinació", disposa entre d'altres previsions que els funcionaris han de remetre el Ministeri d'Hisenda i Funció Pública la sol·licitud de primera destinació, així com una relació, per ordre de preferència, de les vacants facilitades. En cas que sol·licitin llocs per a l'exercici dels quals es necessiti el coneixement de la llengua oficial pròpia, en els termes que prevegi la respectiva legislació autonòmica, s'ha d'adjuntar, juntament amb la sol·licitud i l'ordre de preferència de les vacants, una certificació acreditativa del coneixement de la llengua. L'article 35, per la seva part, quan regula les bases de les convocatòries dels concursos ordinaris contempla que aquestes bases hauran d'incloure, quan correspongui, el coneixement de la llengua oficial pròpia, en els termes que prevegi la respectiva legislació autonòmica, i el barem de mèrits autonòmics aprovats per la respectiva comunitat autònoma. Semblantment, l'article 39, quan regula la valoració dels requisits i mèrits en la resolució del concurs, precisa que "el tribunal ha de comprovar, si escau, el coneixement de la llengua de la comunitat autònoma i ha de valorar els mèrits determinats per aquesta i els específics de la corporació local". Val a dir que la valoració del coneixement de la llengua cooficial també es contempla a l'article 43.1 quan regula el règim del concurs unitari i als articles 44 i 46 quan regulen tràmits especials del procediment. Finalment, la base 2a de l'annex, quan regula la documentació per participar a la convocatòria conjunta i bases comunes per les quals s'han de regir els concursos de provisió de llocs de treball reservats a funcionaris d'Administració local amb habilitació de caràcter nacional, contempla, entre d'altres previsions, la tramesa de "documentació acreditativa de complir el requisit del coneixement de la llengua de la comunitat autònoma respectiva".

Dit això, s'aproven també un amplí ventall d'altres disposicions de rang reglamentari que, molt tangencialment i en àmbits ben diversos, fan referències a la qüestió lingüística. N'és un bon exemple el [Decret 49/2018, d'1 de febrer, pel qual es modifica el Reial decret 998/2012, de 28 de juny, pel qual es crea l'Alt Comissionat del Govern per a la Marca Espanya i es modifica el Reial decret 1412/2000, de 21 de juliol, de creació del Consell de Política Exterior](#). Aquesta disposició reglamentària es concep amb l'objectiu de promoure la llengua castellana com a llengua global i s'explicita que esdevé una àrea d'actuació prioritària en el projecte de "Marca Espanya" reglat a la norma. A l'exposició de motius se subratlla que Espanya té una llengua global, baluard cultural de primera magnitud, que és compartida amb una gran comunitat cultural i lingüística com és la comunitat hispana. Partint d'aquesta base conclou que "la llengua espanyola constitueix un instrument essencial en la promoció internacional d'Espanya i s'erigeix com una àrea d'especial rellevància en el projecte de Marca Espanya". Per tal de garantir la consecució d'aquests fins, es modifica la norma reguladora de l'Alt Comissionat del Govern per a la Marca Espanya, que haurà de proposar una estratègia per a la promoció de la llengua espanyola com a llengua global. De fet, l'Alt Comissionat passa a denominar-se "Alt Comissió per a la Marca Espanya i la promoció de l'espanyol". Es crea, semblantment, el Consell Assessor per a la promoció del valor de la llengua castellana, presidit per l'Alt Comissionat, que haurà de col·laborar en el disseny, execució i seguiment de les mesures que formin part de l'estratègia de promocionar-la com a llengua global. És més, l'exposició de motius de la norma explicita, textualment, que aquest Consell "durà a terme la planificació, l'impuls i la gestió coordinada de les actuacions de l'Administració general de l'Estat i els seus organismes públics, i de totes les entitats públiques i privades que estiguin compromeses amb la cura i promoció de la nostra llengua comuna". Convé subratllar la volguda negligència de les altres llengües parlades al territori estatal i oficials també a determinades comunitats autònomes. L'única menció que es fa a aquestes altres llengües és a l'exposició de motius quan s'explicita, encara que molt tangencialment, l'existència d'altres, en paraules de la norma, "llengües peninsulars". A diferència del castellà, aquestes altres llengües no són objecte de cap tipus de reconeixement o promoció a l'articulat de la norma. Dit altrament, la riquesa plurilingüe de l'Estat no es concep com un baluard cultural que hagi de ser objecte de les mesures de reconeixement i promoció reglades a la norma.

Igualment destacable és el [Reial decret 85/2018, de 23 de febrer, pel qual es regulen els productes cosmètics](#). El primer article precisa que aquesta disposició té per objecte regular, entre d'altres matèries, les normes complementàries per a l'aplicació del Reglament (CE) núm. 1223/2009, del Parlament Europeu i del

Consell, de 30 de novembre de 2009, sobre els productes cosmètics i, en concret, entre d'altres matèries, la determinació de “la llengua nacional de l'etiquetatge i de l'expedient d'informació dels productes cosmètics, així com les normes en relació amb l'etiquetatge dels productes cosmètics que es presentin sense envàs previ o s'envasin en el lloc de venda”. Aquest règim lingüístic es regula al capítol II de la disposició, que aplega els articles 6 i 7. El primer dels articles esmentats, intitulat “Llengua de l'etiquetatge i de l'expedient d'informació”, precisa que “Ha de figurar en espanyol: a) La informació de l'etiquetatge que preveuen l'apartat 1, paràgrafs b), c), d) i f), i els apartats 2, 3 i 4 de l'article 19 del Reglament sobre productes cosmètics, en els productes cosmètics que es posin a disposició de l'usuari final a Espanya. b) La informació que conté l'expedient d'informació sobre el producte cosmètic que es custodiï en el territori espanyol, a què es refereix l'article 11 del Reglament sobre productes cosmètics”. Ara bé, això no obstant, afegeix que es podrà acceptar documentació científica especialitzada en francès o en anglès. En aquest cas, si hi ha dubtes per avaluar la informació esmentada, la norma estableix que “se'n pot exigir la presentació en espanyol”. El segon paràgraf conclou bo i precisant que “La documentació i informació necessàries per avaluar la conformitat dels productes cosmètics que requereixi l'autoritat competent a les persones responsables i els distribuïdors s'han de presentar en espanyol, si bé se'n pot acceptar la presentació en altres llengües fàcilment comprensibles per l'autoritat esmentada”. L'article 7, per la seva part, intitulat “Etiquetatge dels productes cosmètics que es presentin sense envàs previ o s'envasin en el lloc de venda” precisa, entre d'altres previsions, que els responsables d'aquests productes cosmètics hauran de disposar d'etiquetes o prospectes que s'han d'adherir als envasos o els han d'acompanyar en el moment del seu lliurament al consumidor, que “s'han d'ajustar als requisits de llengua que estableix l'article 6.1.a) d'aquest Reial decret”.

I encara en el capítol de normes de rang reglamentari, pot destacar-se l'aprovació també de l'[Ordre ETU/320/2018, de 26 de març, per la qual s'estableixen els requisits i condicions en les quals d'altres habilitats diferents dels expressament facultats pels articles 154.2 i 169.2 de la Llei 24/2015, de 24 de juliol, de patents, podran traduir patents europees i sol·licituds internacionals de patents regulades als articles esmentats](#). Com explicita la seva exposició de motius, aquests requisits s'estableixen “amb la finalitat de garantir la fidelitat i exactitud de les traduccions” amb l'objectiu de preservar l'abast de la protecció atorgada per la patent o per la sol·licitud de patent. L'article únic de la norma regula amb precisió els requeriments lingüístics i condicions que faculden per dur a terme aquestes traduccions previstes a l'ordre ministerial.

Finalment, a tall de conclusió d'aquesta succinta crònica legislativa, escau d'esmentar que diversos BOE publicats durant el semestre estudiat publiquen sentències del Tribunal Constitucional especialment rellevants per llur incidència directa en el dret lingüístic. S'analitzen amb deteniment a la crònica de jurisprudència publicada en aquesta mateixa revista, a la qual ens remetem als efectes escaients.